

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 30. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 88.

Izpremembe in dopolnitve zakona o taksah.

Za finančno zakonodajo je sedanja izvenparlamentarna doba jako plodna. Po noveliranju zakona o neposrednih davkih in zakona o državnih trošarinah smo dobili te dni prvo novelo zakona o taksah.

Novela se tiče taksnih oprostitev, o novne odmere taks, takse od nakupa državnih papirjev in srečk ter sporne takse.

Krog oprostitev je z novelo deloma razširjen. Novi zakon oprošča taks stavbne zadrage državnih nameščenec in vodne zadrage ter določa pogoje, pod kojimi so oproščene plačevanja tako kmetijske in obrtniške zadrage v Srbiji in Črni gori, ustanovljene temeljem zakona z dne 3. decembra 1898. Dalje določa, da so vse vloge in vsi dopisi, naslovljeni na direkcijsko rečne plovitve v poslovnih zadevah, oproščeni takse.

Z ozirom na nov davčni zakon urejuje novela tudi vprašanje, katere osebe se smatrajo za siromašne, da so kot take oproščene plačevanja taks. Za siromašne so se do sedaj smatrale osebe, ki ne plačujejo na leto več nego 10 Din neposrednega davka, odnosno vdove z več nego 3 nedoletnimi otroci, če ne plačujejo na leto več nego 20 Din neposrednega davka. Z novelo so ti zneski davčnega predpisa zvišani od 10 Din na 60 dinarjev in od 20 Din na 120 Din.

Glede obnovitve takse odmere pooblašča novela ministra za finance, da sme v primeru, če se prepriča, da se je taksa na podlagi komisijske cenitve na škodo državne blagajne preizkušeno odmerila, odrediti ponovno oceno, čeprav je prvotna odmera takse že pravomočna. Praktično more to določilo prihajati v poštev v prvi vrsti pri kupoprodajnih pogodbah in ob

prenosu lastninske pravice nepremičnin sploh.

Za prodajo državnih vrednostnih papirjev (obveznic, srečk itd.) določa novi zakon, da je za vsako prodajo, če jo vrše privatne osebe, plačati:

a) za vsaki komad obveznic, srečk in drugih državnih vrednostnih papirjev, ako znaša nominalna vrednost 100 Din ali manj, takso 50 par;

b) ako pa znaša nominalna vrednost preko 100 Din, se pobira taksa 1 Din.

Ta taksa nadomešča poleg takse, ki se plačuje ob prenosu premičnin, tudi takse za pobornice, račune itd., ki se tičejo plačila kupnine.

Glede sodnih taks odreja zakon, kakšne takse je pobirati, kadar gre za odobritev, odnosno izvršitev razsodb in odlokov inozemskih sodišč. Kadar gre za izvršitev takih razsodb in odlokov, se predhodno pobere taksa po tarifni postavki 173, in ena tretjina sporne takse po tarifni postavki 174. Obe taksi plača oseba, proti kateri naj se razsodba izvrši.

Z novim zakonom je storjen prvi korak za noveliranje taksnega zakona, katerega se namerava postopoma izpremeniti in dopolniti. Med važna vprašanja, ki naj bi se po želji gospodarskih krogov ob tej priliki uredila, spada vprašanje taksne prostosti trgovske korespondence. To vprašanje za enkrat ni načeto. Prepričani pa smo, da bodo merodajni krogi, ki so ob ponovnih prilikah sami priznali nujno potrebo, da se to vprašanje zadovoljivo uredi, vsaj ob prvi prihodnji priliki skrbeli za to, da se trgovski korespondenci prizna vsaj pogojna taksna prostost.

Organizacija izseljenskih vlog.

Spiro velikih izgub, ki so jih utrpeli naši izseljenci zaradi poloma Prve srbske zemljoradničke banke, Beograjske ujedinjene banke, Balkanske banke, Slavenske banke, Banke i štedionice za Primorje itd., je naša država ukrenila vse potrebno, da se izseljenske vloge v bodoče bolje zavarujejo in da se izseljencem povrne zaupanje do stare domovine, ki so ga izgubili. V januarju t. l. so bila izdana zakonita določila, po katerih sme Poštna hranilnica kot državni denarni zavod sprejemati od izseljencev hranilne vloge v neomejeni višini. Izseljenske vloge do 250.000 Din se obrestujejo po 6% na leto, vloge preko tega zneska pa po 4%.

Organizacija izseljenskih vlog je izvedena tako-le:

Iz Francije se pošilja denar na čekovni račun št. 800-06, ki ga ima naša Poštna hranilnica pri Poštno-čekovnem zavodu v Parizu. Denar se lahko vplača na vsaki pošti, vplačilni listi pa se dobijo brezplačno.

Iz Nemčije se pošilja denar prav tako na naš čekovni račun št. 599-35 pri Poštno-čekovnem zavodu v Münchenu. Denar se lahko vplača na vsaki pošti, kjer se tudi dobijo brezplačno vplačilni listi.

Iz Zedinjenih držav Amerike in Kanade se pošilja denar po pošti z nakaznico »money order«. Te nakaznice se dobivajo na vsaki pošti brezplačno. Ker je v teh deželah zelo razvit promet z bančnimi čeki, je tako urejeno, da se lahko pošiljajo vloge tudi na ta način.

Iz Južne Amerike je za zdaj mogoče pošiljati denar samo z bančnimi čeki, a kesneje bo uvedla Poštna hranilnica po poštinih upravah južno ameriških držav direktne zveze z vsemi poštami.

Izseljenske vloge se zaračunavajo v centrali Poštne hranilnice, in sicer v dinarjih, a tuja valuta, ki jo izseljenci pošiljajo, se zamenjava pri Narodni banki po originalnem borznem tečaju brez odbitkov. Izseljencem se pa seveda lahko izplača vloga tudi v denarju države, v kateri žive; denar se tedaj zamenja po dnevnem borznem tečaju.

Da bi izseljenci čimbolje spoznali to vrsto poslov Poštne hranilnice, je natisnjenih 50.000 brošuric s podrobnimi navodili. Brošurice se dobe tudi pri Poštni hranilnici v Ljubljani brezplačno in je v interesu vseh, da se naši izseljenci seznani z ugodnostmi, ki jih jim nudi nalaganje prihrankov pri Poštni hranilnici kraljevine SHS.

NOVE TELEFONSKE ZVEZE SLOVENIJE Z INOZEMSTVOM.

Po odobrenju ministrstva javnih del in pošte se otvorijo s 1. avgustom direktne telefonske zveze na progah Domžale—Dunaj (triminutni govor stane 4-20 zl. frankov), Maribor—Bregenz (3-65 zl. frankov) in Šoštanj—Dunaj (3-45 zl. frankov).

ANKETA O RUDARSKEM ZAKONU.

Anketa zastopnikov delodajalskih in delavskih korporacij, ki se je imela začeti včeraj na vabilo generalne direktije rud v Beogradu, se je odložila, ker so zastopniki gospodarskih korporacij izjavili, da se jim ni poslal načrt zakona in da je treba za izjave v načelno tako važnih vprašanjih predhodnega slišanja in posvetovanja z interesiranimi podjetji. Anketa se bo vršila najbrže čez mesec dni.

Industrija in splošna carinska tarifa.

(Referat Ivan Mohoriča, tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, na konferenci zbornic dne 26. in 27. maja t. l. v Novem Sadu.)

1. Gospodarska struktura naše države kot temeljna podlaga naše carinske tarife.

Naša država ima po svoji gospodarski strukturi v pretežni meri agraren značaj. Naravno je, da mora priti to temeljno dejstvo v splošni carinski tarifi do svojega izraza in sicer v tem, da se carinskopolitični zaščiti interesov kmetijstva in pospeševanju poljedelstva posveča prvenstvena pažnja. Naša današnja avtonomna carinska tarifa od l. 1927, ki je zgrajena na prejšnji tarifi kraljevine Srbije od 31. marca leta 1904, ki je bila po vojni razširjena in prilagojena gospodarskim prilikam kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, vpoštevava v polni meri to osnovno dejstvo. Toda bila bi fatalna pogreška, ako bi se obenem in paralelno z zaščito agrarnih interesov ne vpoštevvalo tudi potrebe pospeševanja domače delavnosti in ne posvečalo pažnje zaščiti interesov naše industrije. Mi namreč, četudi bi sami hoteli, ne moremo ostati izključno agrarna država in to iz več razlogov. Agrarni protekcionizem Srednje Evrope, na katere tržišča je naš izvoz poljedelskih izdelkov najbolj gravitiral, nam zatvarja vedno bolj svoje trge, pa nas tako navaja, da v interesu naše trgovinske bilance poleg racionalizacije poljedelske produkcije postopnoma vedno bolj preidemo na industrijsko delavnost. Vsled tega pojava, ki mimogrede rečeno, ni nikakor prehodnega značaja, postaja naša trgovinska bilanca s skoro vsemi srednjeevropskimi, severno- in zahodnoevropskimi državami vedno bolj pasivna. Aktivno trgovinsko bilanco imamo samo z državami okrog Sredozemskega morja, s katerimi pa je žal vsled pomanjkanja dobrih prometnih in poslovnih zvez naš trgovinski promet minimalen.

2. Neizogibna potreba industrijalizacije.

Naš mednarodni politični položaj nam zato nalaga imperativno, da pospešimo prehod na jačjo industrijsko delavnost, istočasno pa da se v mirni dobi tehnično pripravimo tudi za sigurnost države proti nezaželenim iznenadenjem. Ta preorijentacija je namreč potrebna tudi iz socialno-političnih razlogov, da skušamo z zaposlenjem presežka agrarnih delavcev in prebivalcev iz pasivnih krajev zmanjšati število naših izseljenikov in sanirati problem takozvanih pasivnih krajev. V naši državi se nahajajo obširne pokrajine, v katerih je možnost povečanja poljedelske produkcije vsled geoloških in klimatičnih prilik zelo omejena, in ki tudi z najintenzivnejšo produkcijo niso v stanju, preživljati prebivalstvo, pa so zategadelj prisiljene, iskati si možnosti zaslužka v vrstah industrijskega delavstva doma ali na tujem.

V taki situaciji je gospodarska politika naše države dolžna, na vzporedno z intenzivnim pospeševanjem kmetijstva pospešuje tudi industrijo, a da pri tem nudi eni in drugi panogi produkcije istomerno pomoč. Ta pomoč obstoji v cenemem kreditu, do-

Prijava hranilnih vlog pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju.

Ker je z ratifikacijo od strani Poljske stopila v veljavo konvencija z dne 6. aprila 1922 in dopolnilni sporazum z dne 23. februarja 1925, se pozivajo lastniki hranilnih in čekovnih vlog ter rentnih depozitov pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju, da prijavijo, ako tega še niso storili, svoje terjatve upravi Poštne hranilnice v Beogradu.

Rok za te prijave je do 1. septembra t. l. Prijave, ki bi prispele po tem roku, se ne bodo upoštevale.

1. Lastniki hranilnih vlog morajo hranilni knjižici priložiti tudi domovnico ali potrdilo o domicilu, t. j. morajo dokazati, da so na normativni dan dne 26. marca 1929 prebivali in še danes prebivajo na ozemlju naše kraljevine.

2. Lastniki čekovnega računa zadnji računski izpisek svojega čekovnega računa.

3. Lastniki rentnih depozitov poleg rentne knjižice še potrdilo o državljanstvu.

Prijave je treba poslati hkrati z ostalimi dokumenti naravnost Poštni hranilnici v Beograd.

Poudarja se, da onim interesentom, ki so svoje vloge in terjatve proti bivši dunajski Poštni hranilnici prijavili že meseca maja in junija 1928, ni treba ponovno pošiljati prijav Poštni hranilnici.

Glede likvidacije vlog pri bivši Poštni hranilnici v Budimpešti se bodo kasneje izdali posebni pozivi.

Iz uprave Poštne hranilnice.

URADNI TEČAJI ZA AVGUST.

Finančni minister je za avgust določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleon-dor 218 Din, 1 zlata turška lira 247 Din, 1 angleški funt 276-30, 1 dolar 56-85, 1 kanadski dolar 56-55, 1 nemška marka 13-58, 1 poljski zlat 6-40, 1 avstrijski šiling 8, 1 belga 7-92, madžarski pengő 9-98, 100 francoskih frankov 223, 100 švicarskih frankov 1095-70, 100 italijanskih lir 298, 100 holandskih goldinarjev 2286, 100 rumunskih lejev 34, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1514, 100 švedskih kron 1524, 100 norveških kron 1515, 100 španskih pezov 830, 100 grških drahem 73-80, 100 češkoslovaških kron 168-60 Din.

ALZAŠKO HMELJSKO POROČILO.

Strasbourg, 24. julija 1929.

Tukajšnji nasadi stoji z malimi izjemami prav dobro. Predprodaja se je že začela po Frs. 400— za 50 kg, to je Din 15-40 za kg, baza Žalec. — Najvišja cena za štajersko blago je bila tu septembra. Frs. 1000, ali Din 42— za kilogram, najnižja sedaj s Frs. 140— ali Din 4— za kg vagon Žalec. Vso sezijo se je iskalo zlasti prvovrstno blago in še koncem junija se je doseglo za neko jako partijo nad 15 Din vagon Žalec. Srednje in slabo blago mora biti vsaj za carinski znesek ceneje kot domači alzaški pridelki, vsled česar pride za francoske trg v prvi vrsti vpoštev le prvovrstno in lepo obrano blago.

J. L.

brem prometu, a osobito v carinski zaščiti.

3. Zaščita kmetijske proizvodnje v sedanji tarifi.

Agrarni izdelki uživajo v naši državi primerno carinsko zaščito. Pri nekaterih predmetih znaša carina v primeri s cenami blaga celo zelo visoke odstotke, kakor na primer za sveže grozdje post. 12/1 b) 52,6%, za suhe slive car. post. 13/2 c) 92,3%, za svinje 50,2%, za sveže goveje meso 48%, za polementalski sir 67%, za naravno maslo 31,9%, za svinjsko maslo 34,7%, za navedna jabolka nad 50% in končno carina na vino, ki znaša tudi po znižanju, na katerega smo pristali v pogodbi z Grčijo, v primeri s produkcijskimi stroški za dalmatinsko in vojvodinsko vino še vedno 100% od vrednosti.

Da sadje in zelenjava nima tako izdatne zaščite, dovažalo bi se še v mnogo večjih količinah iz Italije, nego se to danes dogaja, mršave svinje bi se uvozile iz Rumunije, svinjska mast iz Amerike, vino iz Grčije, Italije in Francije itd., kar bi brezdvomno povzročilo pocenitev prehrane onih, ki se ne pečajo s kmetijstvom.

Resnica je, da je v dobi, ko je bila uveljavljena sedanja avtonomna tarifa, prenehala s stabilizacijo valute skoro preko noči na mah izvanredna povojna visoka konjunktura za našo agrarno produkcijo. Ker se je poleg tega pojavil istočasno tudi v Srednji Evropi močan pokret za zaščito poljedelske produkcije v vseh srednjeevropskih državah, je to izzvalo v naši agrarni produkciji težke zapletitjave.

4. Problem pocenitve agrarne produkcije.

Kot najizdatnejše sredstvo za zdravljenje težke krize se smatra po priporočilih strokovnih anket pocenitev produkcije. Zato se v teku preteklih let pojavlja periodična zahteva agrarnih krogov, a njim na čelu ministrstva za poljedelstvo, da je treba za pocenitev poljedelske produkcije predvsem povečati žetveni prinos, pojačati konkurenco našega agrarnega izvoza na svetovnih tržiščih, poleg tega pa omogočiti kmetovalcem pocenitev nabavnih cen za poljedelska orodja in ostalih sredstev za agrarno produkcijo. To bi se moglo po njihovem mnenju doseči s popolnim ukinjenjem ali vsaj z znižanjem uvoznih carin na dotične izdelke. Oni sicer priznavajo in konstatirajo, da se te potrebe v veliki meri izdelujejo v državi, so pa vendar mnenja, da ne odgovarjajo po količini, kakovosti, oziroma ceni prilikam naših kmetovalcev. Predpostavljajo celo, da bi ukinjenje ali znižanje carin ne doneslo koristi samo kmetovalcem, ampak bi bilo važno tudi za našo industrijo, češ da bi povečali uvoz v ostri konkurenci na intenzivnejše delo.

Ni namen tega referata spuščati se v podrobno presojo teh zahtev, toda ker gre tu za temeljni problem strukture naše avtonomne carinske tarife, nam nalaga dolžnost, da na kratko in dokumentirano s nekoliko številkami poizkušamo razjasniti te odnose.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

O NEMŠKI BANKI.

Vprašanje o bodočnosti Nemške državne banke se v Nemčiji ne preneha razmišljati. Dobički zavoda se množijo od leta do leta v fantastične višine, a na podlagi pravil iz leta 1924 je delež države na dobičku razmeroma skromen, na drugi strani pa tudi delničarjem ne dojejo plačati previsokih dividend. Leto za leto se nakazujejo večje svote v rezervni sklad. Pravijo pa, da sme iti tudi to samo do gotove meje, saj znašajo rezerve že sedaj ca 250% napovedane delniške glavnice. Mislijo zato, da bi se dala pravila banke spremeniti. V tem slučaju bi v bodočnosti država imela od banke izdatno večje dobičke, lastniki delnic bi pa mogli dobiti za popust svojih dosedanjih pravic enkrat večjo odškodnino. Sicer se pa sliči, da je danes že daleko več kot polovica delniške glavnice v inozemskih rokah; v zadnjem času je nakupilo inozemstvo zelo veliko delnic Nemške državne banke.

Duh racionalizacije.

Združena bogata Amerika in neslozna revna Evropa.

Veliki francoski narodni gospodar in socialni politik Loucheur piše:

Sedanji položaj Evrope je tak, da moramo gledati na to, da z medevropsko in če mogoče z mednarodno organizacijo industrije odstranimo škodo, povzročeno po gospodarskih mejah. V Ameriki in v Nemčiji gre za notranjo organizacijo, ki jo nazivamo »racionalno«: hočejo odstraniti vse nepotrebne tovarne, hočejo postaviti one, ki izdelujejo isto blago, pod isto vodstvo, hočejo se potruditi, da dosežejo pri nakupu surovin in pri produkciji izdelkov najnižje nabavne stroške. Nekateri narodi se laže organizirajo kot drugi. Mi Francozi smo precej veliki individualisti, vendar pa ne v tej izmeri kot Angleži. Nam je na tem, da ohranimo v prometu malo tovarno, ki so nam jo zapustili naši predniki. Mi smo proti industrijski koncentraciji in se obotavljamo opazovati jo z mednarodnega vidika.

Če se pa Evropa ne bo hitro za to odločila, pride lahko v par letih v velike gospodarske nevarnosti. Nemogoče nam je preiskovati položaj Evrope, preden se nismo poučili o pomenu povojne Amerike. Stojimo proti 130-milijonskemu narodu, kojega sprejemna zmoglost je daleko večja kot naša. Plača ameriškega delavca mu dovoli, da si z donosom tromesečnega dela kupi avtomobil. Preden more francoski delavec kupiti enakovreden voz, mora delati tri leta. Vrh tega porabi ameriški delavec samo tretjino plače za prehrano, pri nas je potrebna za to skoraj polovica, včasih celo dve tretjini. Naše gospodarsko življenje sloni na popolnoma drugačnih temeljih.

Amerika ima zemljo, ki je bogata na premogu in na rudninah, poljedelstvo se je na prostranih ravninah izredno razvilo ter prinaša žita in bombaža v izobilju. Na drugi strani izdeluje Ameriko predmete, ki zahtevajo prilagoditve in veliko delovnih moči, in sicer vsled mogočnega rokodelskega orodja in vsled specializacije tovarn po nižji ceni. Kljub temu si v Ameriki prizadevajo, da nudijo delavcu boljše življenjske možnosti in da s tem preprečijo socialne krize. Proti onim, ki so v začetku 19. stoletja industrijo Evrope spravili kvišku, dvigam očitek, da so to skrb, skrb za delavstvo, zanemarili.

Dalje je potrebno, da ugotovimo spremembe, ki so se izvršile v Ameriki po končani vojski. Amerika je prej na vseh

trgih najemala posojila, danes je povsod upnik. Posodila je Nemčiji ogromne vsote, vsak dan investira velike zneske v Italijo in pričinja delati isto pri nas v Franciji. Amerika poseduje polovico zlata na svetu, vsako leto ji morajo tuje vlade plačati velike vsote. Slišal sem, kako so rekli narodni gospodarji, da mora postati Amerika žrtev svojega gospodarstva. Za sedaj sem tozadevno nekoliko skeptičen; ta žrtev se namreč jako dobro počuti. Veliki ugled njenega bogastva in s tem v zvezi politični vpliv bosta razvoj ameriške industrije še dvignila.

Proti tej zedinjeni, bogati in mladosti prekipelavoj Ameriki stoji needina, obubožana Evropa, stara in previdna. To je pravi problem naše generacije; naš rod je preživel najstrašnejše ure zgodovine, on vidi, kako se dogajajo pred njegovimi očmi gospodarski preobrati, kakor jih prej nikdar niso mogli ugotoviti. Velik državnik mi je nekoč rekel: »Dobijo se ljudje, ki govorijo o revoluciji bodočnosti. Ne opazijo, da se ta revolucija že dalj časa dogaja in da se nahaja svet v popolni preobrti.« Sicer je pa to, kar se danes dogaja, desetkrat večnejše kot pa dogodki v takozvanih revolucijskih dobah.

Okvir je začel razpadati, hkrati se je pa izvršila na vzhodu Evrope revolucija proti kapitalizmu. Vsak objektivni opazovalec mora spoznati, da se je to, kar imenujemo »kapitalizem«, izkazalo kot absolutna potreba. Otok utopije je preplavljen, stara ideologija interesov kot zla človeškega delovanja se je s tem udeležila. Morali so dati kmetom zemljo, morali so to zavest posesti na novo ustvariti, čeprav so jo drugače imenovali, zato da je bil kmet voljen žito sejati. Vseeno bi pa napravili kapitalisti veliko napako, če bi mislili, da bi bil njih nadaljnji razvoj brez koristi. Prav za prav je bila smrt individualizma ena najvažnejših posledic velike vojske. A vojska pa tudi nikakor še ni povzročila zmagoslavja splošnih socialističnih teorij. Gotovo je, da je v vseh deželah sistem države kot take izgubil veliko tal.

Kaj torej preostane? Globoka potreba po korporativni organizaciji v smislu raznih veleindustrij, takozvani horizontalni sistem. In čuti se tudi potreba, da razegnemo to horizontalno organizacijo preko mej, da, preko morja. To je čuden razvoj; kajti vodi nas nazaj do onih korporativnih organizacij, ki so obstojale v Franciji pred letom 1789 in ki so jih samoobsebi umevno uporabljali takrat pri tisočkrat manj važnih industrijah.

NOVA UREDITEV NOTRANJEGA MINISTRSTVA.

»Službene Novine« z dne 29. t. m. objavljajo uredbo o reorganizaciji notranjega ministrstva v smislu zakona o notranji državni upravi. Uredba podrobno določa sestavo in razdelitev posameznih oddelkov in odsekov. Tako je oddelek za zaščito države razdeljen na odsek za pobijanje notranje protidržavne in razdorne propagande, odsek za pobijanje protidržavne propagande v inozemstvu, odsek za politično nadzorstvo nad tujskim in potniškim prometom ter odsek za tisk. Oddelek za javno varnost je razdeljen na splošni politični odsek, na preiskovalni odsek in na ožji odsek za javno varnost. V upravni oddelek spadajo kabinet ministrstva, personalni odsek, administrativno pravni in specijalni odsek, odsek za državljanstvo in odsek za računovodstvo. Odsek upravno-politično nadzorstvo je razdeljen na odsek za nadzorstvo samouprav, odsek za nadzorstvo občin, odsek za nadzorstvo mestnih občin in generalni inspektorat.

Po novi ureditvi so sistemizirana v notranjem ministrstvu naslednja uradniška mesta: Prvi in drugi pomočnik ministra, pet načelnikov, pet generalnih inšpektorjev, 14 svetnikov, 14 tajnikov, 8 višjih pristavov, 14 pristavov, 5 upravnopolitičnih pripravnikov, 4 pomožni tajniki, 5 pisarniških praktikantov, 4 pripravniki II. kategorije, 1 šef računovodstva, 2 knjigovodji, 3 računski pisarji, 3 arhivni uradniki, 1 šef pisarne, 1 po-

močnik šefa pisarne, 1 šef arhiva, 15 pisarniških pomožnih uradnikov, 4 pripravniki III. kategorije, 15 zvančnikov, 25 dnevničarjev, 12 služiteljev, 1 šofer, 1 mehanik in 1 tiskar.

Pomudbe, pouprasevanja

Tvrška Pestonji Jamasie V. & Co., Bombay, želi uvažati k nam Burma Teak (vzhodno-indijski hrast) pa tudi drugi indijski les in pohištvo. Dopisuje se v angleškem jeziku.

Etablissement F. Spiro, Paris, (13 me) 189, Rue de Tolbiac, želi stopiti v stik s tukajšnjimi — večjimi — trgovinami s kolesi (bicikli).

Ligeti Sándor, sedaj na Bledu, Hotel Triglav, želi podeliti izključno zastopstvo dveh nemških velefirm (kolonska voda in zobni prašek) za Jugoslavijo. Imenovani bi najrajši vodil pogajanja osebno na Bledu, kjer ostane do začetka avgusta. Njegov stalni naslov: Budapest II., Margit kor. 7.

Ljudevit Robiček, Zagreb, Draškovičeva ul. 33/II., želi stopiti v stik s tukajšnjimi podjetji, ki izdelujejo zaponke za naramnice in podveze.

»Hidrogrfski ured mornarice« v Zlarinu želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki bi prišle v poštev za dobavo neizdelanih stebel od circa 10—12 cm premera in najmanj 6 m dolžine.

Posvetu

Češkomoravsko podjetje Kolben-Danek je opremilo na Poljskem novo tovarno za izdelovanje poljedelskih strojev. Pričela bo z delom 1. avgusta.

Položaj avstrijske industrije v juniju je bil v znamenju že pred več meseci dosežene stabilizacije, vobte namreč. Posamezne panoge so kazale svedo kaj različno lice; strojna industrija je n. pr. z naročili za poljedelske stroje dobro založena, usnjena industrija se mora slej ko prej boriti s težkocami, tekstilna industrija se racionalizira in prosi za zvišanje zaščitne carine, mlinski industriji se slabo godi, koncentracijski proces v pivovarniški industriji se nadaljuje.

Konjunktura v Nemčiji je v zadnjem času v znamenju izdatnega boljšanja. Kovinska industrija izdaja ugodna poročila, gradba vagonov je ozdravela, prodaja umetne svile izkazuje rekordne zneske.

Nemška zveza tovarn jekla je dobila v zadnjem času nova velika naročila, zlasti glede pločevine za gradbo ladij.

Praška »Fiat« d. d. je imela lani 548.000 Kč čistega dobička in izplačuje 5-odstotno dividendo.

Skupni pridelek žita v Avstriji cenijo letos na 10% do 11 milijonov meterskih stotov; pridelek bo nekoliko boljši kot lani, zlasti v rži in ječmenu.

V angleški bombaževi industriji hočejo znižati mezde delavcev, in sicer za 12-32%. Za redukcijo je glasovalo 92% tovarniških lastnikov.

Francoska kalijeva industrija. Vsled odpora proti novemu francoskemu kalijevemu zakonskemu osnutku v Alzaciji in pri francoski kemični industriji namerava francoska vlada spremeniti načrt v tem smislu, da se izkoriščanje kalijevih najdišč ne bo vršilo več kot državni monopol, temveč v obliki mešanogospodarskega organizma. Okoli 30 odstotkov državne kalijeve posesti hočejo prodati zasebnemu gospodarstvu, s čimer bi se nato osnovanje francoske kalijeve kemije izvršilo brez večjega odpora.

O posesti. Španska vlada je proučila poročilo študijske komisije v vprašanju o vpeljavi zlate vrednote in je potrdila sklep komisije, da se zlata vrednota kolikor mogoče hitro vpelje; a pridržala si je izbiro pripravnega časa. Zlato vrednote bodo vpeljali obenem z zopetnim nadvrednotenjem pesete. Le-ta je, kot smo že parkrat poročali, v zadnjem času precej izdatno kolehala.

Ameriška produkcija jekla je dosegla v juniju polno kapaciteto. Produkcija je znašala v prvem letošnjem polletju 29 milijonov ton in je bila za 16 odstotkov večja kot v drugem lanskem polletju; to je nov rekord. Tudi julijska produkcija se razvija prav povoljno.

Za elektrifikacije Španije se je ustanovil velik konsorcij, v katerem so poleg španskih tudi inozemske tvrdke, med njimi Siemens.

Nemška Fordova družba je od svojega postanka dalje dvignila delniško glavnico od 1 1/4 milijona mark na 15 milijonov mark.

Tudi norveška kemična industrija se je pogodila s škotskim solitrom, tako kot nemška I. G. Farben in angleška Imperial Chemical, in se je s tem priključila svetovnemu dogovoru.

Za izkoriščanje nahajališč manganove rude v Južni Afriki se je ustanovila nova družba z glavnico 1 milijona funtov, Manganese Corporation Ltd imenovana. Letna produkcija je proračunjena na 400.000 ton, kar je zelo važen činitelj v mednarodni produkciji te rude.

Največji severoevropski zavarovalni koncern proti neugodam je bil pred kratkim ustanovljen v Koobenhavnu. Velika danska zavarovalnica »Z roko v roki« je kupila od Assicurazioni Generali v Trstu delniško večino danske »National«, ki ima zopet delniško večino družbe za življensko zavarovanje »Danabroge«.

Stabno gibanje v Nemčiji je letos nezadovoljivo in daleč pod pričkanjem. Od vsepovsod se slišajo pritožbe.

Vereinigte Glanzstoff in Elberfeldu so imele v juniju prodajo, ki je v zgodovini družbe doslej še ni bilo.

Razno

Oj Doberdob, slovenskih fantov grobi! Neštetokrat odmeva ta klic po naši Sloveniji in vzbuja težke spomine. Ne moremo, ne smemo na tiste vroče skale kraške, pa mesto tega pohitimo v bratški slogi 11. avgusta na Brezje, da prisluhnemo v svetem miru, tem glasovom iz Doberdoba in da naša duša zastrmi za hip v pieteti do padlih in zopet se dviga v neumorni volji do dela, da je sladko in častno živeti in delati za dom, otet in zedinjen. Tovariši, pridite 11. avgusta! Ob 10. uri pozdravi predsednik — ZSV — Martin Colarič, nato spregovori tajnik T. Bonač in se med govorom zatopite v par minutah na težke dneve groze, nato služba božja na prostem, običajne pevske točke, mrtvaška molitev. Nastopijo še razni poznani govorniki in borec iz umika preko alpskih gora. Vsak govornik naj preje predloži napisan osnutek in vsebino govora predsedniku Colariču. Cel dan svira priznana naša »Sloga« iz Ljubljane. Opozarjamo še, da bo vozil dne 11. avgusta posebni vlak iz Ljubljane do Otoč in sicer ob 7.40 in nazaj z Otoč ob 15.45. Na ta način bo redna zveza za vse jutranje in večerne vlake cele Slovenije. Prednost polovične vožnje imajo vsi, tudi žene. Izkaznice dobite na Brezjah.

Avstrijski potovalni urad (Wanderungsamt) je izvedel veliko akcijo za odpravo avstrijskih delavcev in delavk v Francijo. Zanimanje za francoski delovni trg je vsled njegovega delovanja nezmanjšano. V Franciji povprašujejo zlasti po visokokvalificiranih kovinskih delavcih, dalje po pomožnih delavcih raznih profesijskih kategorij. Posredovanje posluje zelo hitro in morejo delojemalci hitro odpotovati na določeno jim mesto. Ni še dolgo, ko je urad dobil delo za več mladih ženskih moči v neki francoski tovarni umetne svile pod precej ugodnimi pogoji. Industrijska okrajna komisija bo vse te delavske Transporte v Francijo glede dogovorje-

nih delovnih pogojev nadzorovala in bo, če bo pričakovani uspeh dosežen, po razmerju francoskega povpraševanja v bodoče odposlala v Francijo še nadaljnje delavske kategorije.

Kartel cinka vsled slabe zaposlenosti ni mogel držati določenih cen in je moral, da se reši propasti, porabiti druga sredstva. Sem spada že omenjeno znižanje produkcije za 10 odstotkov, potem pa odtegnitev večjih množin cinka s trga. Mislijo pa še na druga sredstva.

Mednarodna zveza valjane žice je na svoji zadnji seji pustila cene nespremenjene, a jih hočejo v kratkem spremeniti. Produktijski program za zadnje letošnje četrtletje bodo reducirali za 475 tisoč ton.

Baker v Jugoahodni Afriki (prejšnja nemška kolonija) bodo tudi pričeli izkoriščati in je ustanovljena že tozadevna družba. Povprečno rudno vsebino najdišč cenijo na 12 odstotkov.

RAZVOJ OGRSKE TEKSTILNE INDUSTRIJE.

Zveza ogrskih tekstilnih industrijcev je na običnem zboru vzela na znanje poročilo ravnateljstva. Poročilo poudarja, da je brutovrednost ogrske tekstilne produkcije v letu 1928 znašala 472.7 milijona pengö, dočim je znesek, s katerim je domača produkcija zboljšala trgovsko bilanco, znesel 212.4 milijona pengö. Razvoj tekstilne industrije nam pokažejo sledeči podatki: leta 1928 je prišlo na 10.000 prebivalcev 197 bombaževih vreten (leta 1921 šele 41), dalje 13.3 bombaževih statev (4.6), 2 statvi za ovčjo volno (0.46), 23 stekleničarskih vreten (12.5), 6.1 konopnenih vreten (5), 1.4 platnenih in konopnenih statev (0.75), 0.75 statev za džuto (0.7), 1.4 statev za svilo (0.7), 0.5 statev za trakove (0.2) in slednjič na 1 milijon prebivalcev 4.7 rulojev (4). Sedaj se mora tekstilna industrija boriti s težkočami. Prva težkoča obstoji v dumpingu cen in kredita pri inozemski konkurenci, druga v zmanjšanju domače prodaje. Zmanjšana domača prodaja je posledica neugodnega gospodarskega položaja ter tudi posledica agrarne in trgovske krize. Potrebna bi bila odločna industrializacij-

ska politika. Tudi bi se moral praktično rešiti težki problem blagovnega vnovčenja, zlasti vprašanje uporabe ali izločenja posredovalne trgovine. Tekstilna industrija je zaposlevala v lanskem letu 43.000 delavcev, med katerimi sta bila komaj dva odstotka inozemskih; število delavcev iz inozemstva je sploh lani polagoma padalo. — Iz poročila vidimo, kako se prej skoraj izključno agrarna dežela polagoma industrializira; pogledimo le na relativno število bombaževih vreten v letu 1921 in 1928. K tekstilni industriji pridejo še druge industrijske vrste z deloma enakim razvojem.

BELJE.

Izvedemo nekaj novih podatkov o državnem posestvu Belje. Prej je merilo Belje 110.519 katastralnih oral, nova meja proti Ogrski mu je vzela 24.242 katastralnih oral. S tem so močno zgubili na rentabilnosti zlasti glavna mlekar- na, sladkorna tovarna, strojna delavnica, industrijska železnica, jezovi in kanalizacija. Sladkorna tovarna, ki more predelati peso z 10.000 katastralnih oral, je pred vojsko polovico potrebe krila iz posestva samega; sedaj dobiva sladkorno peso samo s površine 2000 do 2400 katastralnih oral, torej komaj polovico toliko kot prej. Centralna mlekar- na more predelati na dan 24.000 litrov mleka; pred vojsko je dobila tri četrtine te množine iz posestva, sedaj dobi tam kvečjemu 12.000 litrov. Industrijska železnica je bila prevzeta leta 1918 v popolnoma zanemarjenem stanju; njeno vzdrževanje je jugoslovanska vlada od leta 1924 do leta 1927 znižala od 4.5 mil. Din na 1.6 mil. Voznina za tono je znašala leta 1924 še 238 Din, l. 1927 pa samo še 0.89 Din. Od vse površine posestva Belje, sedaj torej 86.277 katastralnih oral, je samo 20.000 oral takih, ki niso ogrožene po povodnjih.

AVTOMOBILNI DAVEK IN VZDRŽEVANJE CEST.

Mednarodna trgovska zbornica je izdala zanimivo statistiko o razvoju prekočezelnih transportov in je v tej zvezi podala podatke o skupnih do-

hodkih iz avtomobilnega davka v letu 1927 in o skupnih izdatkih za zgradbo in vzdrževanje cest v letu 1927; torej isto leto, tako da je primerjanje bolj olajšano. V U. S. A. so znašali vsi avtomobilni davki pri številu 23.400.000 voz 760 milijonov dolarjev, od katerih so plačali lastniki 441 milijonov v obliki neposrednih davkov. Skupni izdatki za zgradbo in vzdrževanje cest so znašali 1066 mil. dol. za omrežje v dolžini 4.800.000 km. Nemčija je dobila 50.2 mil. dol. avtomobilnega davka, od teh 37.6 mil. dol. direktno. Izdatki za 348.700 km dolgo cestno omrežje so znašali 143 mil. dolarjev. Francija je dala za 638.000 kilometrov cest leta 1927 samo 133 mil. dolarjev, dočim je dobila na avtomobilnih davkih 94.8 mil. dol. Za nasledstvene države je v statistiki kaj malo podatkov ali pa jih sploh ni, vsaj za avtomobilne davke ne. Beremo, da je dala mala Avstrija za ceste 7.5 mil. dol.; njih dolžina je merila v začetku lanskega leta 32.000 km. Češkoslovaška je dala 2.500.000 dol. samo za državne ceste, Ogrska 3 mil., Poljska 9.5 mil. Ogrska ima do leta 1935 v načrtu gradbo cest v znesku 25 mil. dol. Za Jugoslavijo ni podatkov. V Ameriki imajo to stvar lepo urejeno: od vsake galone (a 4.54 l) bencina se pobere majhen odstotni davek, ki je v ceni bencina že vključen, tako da ga konsument nič ne čuti. Ta davek porabijo za vzdrževanje avtomobilnih cest. Sedaj je v U. S. A. okoli 25 milijonov avtomobilov. Koliko porabijo bencina! Koliko je od tega bencina davkal! Zato ni čudno, da so ceste take.

REKORDNI DONESEK SLADKORJA NA KUBI.

Cuba Sugar Club poroča, da je znašal pridelek kubanskega sladkorja v pretekli seziji 5.156.000 ton. Povprečni donesek je dal 12.40%, kar je največji doseženi odstotek (to se pravi: na 100 kg trsta je prišlo 12.4 kg sladkorja). lani je znašal donesek 11.86%, dočim je v zadnjih letih restrikcije, 1924 do 1925, znašal 11.32 odstotkov.

Vsem trgovcem priporočamo

šolske zvezke vseh vrst iz lastne tvornice

Vedno na razpolago

vse tiskovine za šolo in urade iz lastne zaloge

Bogata zaloge vseh učnih knjig in učil

Cene solidne Postrežba točna

Zahtevajte cenike!

Učiteljska tiskarna in knjigarna

Telefon št. 2312 v Ljubljani Telefon št. 2312
Poštno hranilnični račun št. 10.761

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

Drva

bukove in brastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. Scagnetti, v Ljubljani za gorenjskim kolodvorom.

Veletrgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

R. RANZINGER - LJUBLJANA

Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2000
Špedicijsko podjetje, skladišče, carin-
sko posredništvo, prevažanje pohištva

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahtevajte proračune!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

USTANOVLJENA 1900.

Deniška glavnica:
Din 50.000.000.—

PODRUŽNICE:
Brezica, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakov, Sarajevo, Slovenjgradec, Spil, Šibenik, Trst.

Brzljavi naslov:
Banka Ljubljana.

Skupne rezerve ca:
Din 10.000.000.—

Se priporoča za vse bančne posle.

Tel. št. 2861, 2413,
2502, 2503.